

Riktlinjer för ersättning till gode män för ensamkommande barn enligt lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn

Tillämpning

Riktlinjerna i detta dokument tillämpas av överförmyndarnämnden i Växjö vid prövning av ersättning till ställföreträdare förordnade enligt lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn. Riktlinjerna tillämpas för insatser från god man i nya ärenden från 1 juli 2017 tills vidare. För ärenden som är anordnade för 1 juli 2017 gäller riktlinjerna från och med 1 oktober 2017.

Uppdraget

En god man enligt lag om god man för ensamkommande barn har att i vårdnadshavares och förmyndares ställe ansvara för barnets personliga förhållanden och sköta dess angelägenheter. Gode mannen har rätt och skyldighet att bestämma i alla frågor som rör barnets angelägenheter, personliga såväl som ekonomiska och rättsliga. Däremot ingår det inte i uppdraget att sköta den dagliga omvårdnaden eller tillsynen av barnet. Gode mannen har heller ingen försörjningsskyldighet gentemot barnet.

Av 12 § lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn framgår att 11 kap 14 § samt 12, 14, 16 och 19-21 kap föräldrabalken tillämpas i frågor om god man för ensamkommande barn.

Arvodet

Lagstiftaren säger att ett uppdrag som god man eller förvaltare till stor del är ett ideellt uppdrag. Gode mannen kan därför inte förvänta sig att få ett arvode som kan jämföras med lön och som omfattar allt vad denne har utfört för sin huvudman.

Gode män för ensamkommande barn har rätt till ett skäligt arvode för uppdraget och ersättning för de utgifter som varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande (12 kap 16 § föräldrabalken). Gode män har dock inte rätt till arvode för sådant som inte ingår i uppdraget.

Beslut om arvode och ersättning för utgifter fattas av överförmyndarnämnden. Överförmyndarnämnden bestämmer dessutom i vad mån arvode och ersättning för utgifter ska betalas med medel som tillhör den enskilde. Om det inte finns särskilda skäl för något annat, ska arvode och ersättning för utgifter, inklusive de avgifter och skatter som utgår på dem, betalas med den enskildes medel i den mån hans eller hennes beräknade inkomst under det år när uppdraget utförs överstiger 2,65 gånger prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ *socialförsäkringsbalken* eller hans eller hennes tillgångar under samma år överstiger två gånger prisbasbeloppet. Arvode och ersättning för utgifter som inte ska betalas med den enskildes eller dödsboets medel ska betalas av kommunen. Lag (2010:1203).

Eftersom ensamkommande barn sällan varken har inkomster eller tillgångar betalas arvodet i dessa fall i princip alltid av kommunen. Från 1 juli 2017 ersätter staten kommunens kostnader för god man för ensamkommande barn som ett schablonbelopp som utbetalas till den kommun som barnet anvisas till. Ytterligare ett schablonbelopp utbetalas när barnet fått uppehållstillstånd.

Arvode enligt prisbasbelopp

Arvodet är knutet som procentsatser till gällande prisbasbelopp. Överförmyndarnämnden bedömer att en % - sats gör riktlinjerna för arvode mer hållbara på sikt. Dessa behöver inte årligen förändras om inga andra radikala faktorer förändras.

Arvodets storlek under asyltiden

Ett arvode om sammanlagt 25 % av ett prisbasbelopp per år utgår till gode män för ensamkommande barn under den tid som barnet inte har uppehållstillstånd samt fram till en månad efter barnet fått uppehållstillstånd, varav 10 % avser förvalta egendom och 15 % avser sörja för person. Eftersom arvodet utbetalas kvartalsvis så kommer en fjärdedel av 25 % utgå varje kvartal.

Arvodet under asyltiden ska ses som ett förhöjt arvode som innebär att gode mannen har kontakt med barnet flera gånger per månad genom personliga besök och/eller flera telefonsamtal varje månad med barnet, anhöriga, boendet, andra stödpersoner och myndigheter. Det förhöjda arvodet tar också hänsyn till att det i början av ett uppdrag kan innebära mer omfattande insatser. I normalfallet har det ensamkommande barnet en mycket enkel ekonomi med ett fåtal små inkomster och små utgifter per månad och överlämnande av fickpengar vid enstaka tillfälle per år eller stående överföringar till barnets betalkort. Sörja för person ger högre arvode än förvalta egendom på grund av den enklare typen av ekonomi och att gode människens insatser i ärendet inom kategorin sörja för person är större, särskilt då barnets asylärende inte avgjorts.

Arvode barn med uppehållstillstånd

Från och med en månad efter att barnet beviljats uppehållstillstånd, permanent eller tillfälligt, utgår ett arvode om sammanlagt 22 % av ett prisbasbelopp per år, varav 10 % avser förvalta egendom och 12 % avser sörja för person. Eftersom arvodet utbetalas kvartalsvis så kommer en fjärdedel av 22 % utgå varje kvartal.

I normaluppdraget ingår att ställföreträdaren besöker barnet en gång per månad, har telefonkontakt med barnet och/eller boendepersonal någon gång i veckan och håller sig uppdaterad om barnets personliga situation. I normalfallet har det ensamkommande barnet en mycket enkel ekonomi med ett fåtal små inkomster och små utgifter per månad och överlämnande av fickpengar vid enstaka tillfälle per år eller stående överföringar till barnets fickpengskonto och eventuellt ett mindre sparande. Arvodet för sörja för person sänks eftersom att kraven på uppdraget minskas, dock anses uppdraget något mer omfattande än ett vanligt godmanskap. Arvodet för förvalta egendom kvarstår på samma nivå då denna del av uppdraget inte förändras på samma sätt.

Arvode utöver schablon för extraordinära insatser

Om det undantagsvis är ett uppdrag som kräver extraordinära insatser kan gode mannen begära arvode utöver schablon, vilket då bedöms i likhet med andra anspråk på extra arvode (jfr Överförmyndarnämndens *Riktlinjer för arvode och ersättning till ställföreträdare*). Arvode utgår i dessa fall utöver normalarvode antingen med en förhöjd schablon eller med ett belopp motsvarande 200 kr/timme. Exempel på insatser som kan ligga till grund för arvode utöver schablon är då det ensamkommande barnet är inblandat i polisutredning, under omprövning av uppehållstillstånd, är föremål för LVU-placering för ex missbruk osv.

Avstämning i sådana ärenden görs till exempel med socialtjänsten. Sådant som ingår i asylutredningen vid första prövningen ingår inte i vad som kan ge arvode utöver schablon.

Arvode utöver schablon måste sökas från överförmyndarnämnden senast tre månader efter utfört arbete som ansökan avser.

Minskat arvode

Skulle uppdraget inte bedömas vara tillfredställande utfört, om uppdragets omfattning varit mindre omfattande än själva förordnandet, om gode mannen inte lämnar uppgifter eller redovisning som överförmyndarnämnden begär eller om redovisning inte inkommer i tid kan arvodet minskas i förhållande till detta.

Om redogörelse inkommer efter den 5:e i månaden minskas arvodet med 25 %, om redogörelse inkommer efter den 15:e i månaden minskas arvodet med 50 % och om redogörelsen inkommer efter den 25:e i månaden kan arvodet sättas ned helt. Motsvarande tider gäller för slutredogörelse i ärenden där godmanskapet upphör genom beslut från överförmyndarnämnden eller att barnet fyller 18 år.

Ersättning för kostnader

Ersättning för kostnader i uppdraget utgår med sammanlagt 2 % av ett prisbasbelopp per år. Schablonersättningen kräver inga kvitton. Bilresor ersätts med skatteverkets skattefria schablon per mil mot uppvisande av körjournal. Resa med kollektivtrafik ersätts mot uppvisande av kvitto samt eventuell kallelse till mötet (avser ex möten med Migrationsverket och advokat). Flygresor godkänns endast i undantagsfall och endast efter överenskommelse med överförmyndarnämnden på förhand.

Utbetalning

Utbetalning av arvodet till gode män för ensamkommande barn sker kvartalsvis i april, juli, oktober och januari för föregående kvartal. För att arvode ska utbetalas i april, juli, oktober och januari för föregående kvartal ska gode mannens redogörelse för det gångna kvartalet vara överförmyndarnämnden tillhanda senast den 5:e i månaden efter kvartalets utgång. Utbetalning av arvode för uppdrag som upphör sker efter granskning av slutredogörelse.

Redogörelse för uppdraget

Gode mannen är skyldig att lämna redogörelse för uppdraget. För att arvode ska utgå enligt schablon ska redogörelse lämnas kvartalsvis. Om redogörelse för föregående kvartal inte är överförmyndarnämnden tillhanda senast den 5:e i månaden efter varje kvartal kommer arvodet sättas ned enligt rubriken ”nedsättning av arvode”. Redogörelse ska också lämnas när uppdraget upphör genom beslut från överförmyndarnämnden eller att barnet fyller 18 år.